

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

ВЕРБИЋ УПОРАН У ИДЕЈИ УКРУПЊАВАЊА НОРМЕ (ЧИТАЈ: ОТПУШТАЊЕ 10.000 ЗАПОСЛЕНИХ)

Након што је неуспешно, бар по њему, прегрмео штрајк у просвети, који још увек траје и то са интензитетом који није опасан по министра, али је свакако штетан по просвету и који, наравно, угрожава регуларност школске године, министар је кренуо у други посао – рационализацију броја извршилаца. И, како су медији пренели, не посустаје у намери да укрупни норме наставника, рачунајући (по нама апсолутно погрешно) да ће на тај начин смањити број запослених на одржив ниво (ма шта год то значило). Стога ћемо и овај пут подсетити на неуспешан покушај рационализације за време министровања Слободана Вуксановића, као министра школског и Млађана Динкића, као министра финансија, када је у два (тачније три) круга рационализације из просвете отишло сса **6.000** запослених, потрошена велика средства, а број запослених у делатности се није смањило, већ, шта више, се повећао. И тада је у кулоарима социјалног дијалога фигурирала бројка од **12.000** запослених у просвети који су неспоран вишак, а јавно објављивање овог податка готово је коштало фотеље тадашњег помоћника министра задуженог за финансије, након чега је ово постала јавна тајна које су се клонили сви да је саопште јавности. Тако да смо поприлично сигурни да ће и ова идеја министра просвете остати само идеја, која ће можда однети из буџета извесна средства којих и иначе нема, али неће и не може довести до смањења броја запослених у српским кућама знања.

Зашто то мислимо? Управо из чињенице што се у рационализацију броја извршилаца (читај: отпуштања) „крнуло од репа“, уместо да се извршило више предрадни и због којих би рационализација имала изгледа на успех. И тада, а и сада, став је потписника ових редова и синдиката коме припада да треба најпре извршити децентрализацију управљања и финансирања школа, што свакако подразумева и децентрализацију, тачније повраћај имовине над школским објектима претходним власницима, локалним самоуправама, градовима и покрајини, која је „Шешељевим законом“ централизована и тренутно се налази у својини државе. Осим тога, било би неопходно дорадити важеће критеријуме за мрежу школа, јер је сваке године све мањи број ђака и тешко је на основу критеријума који су стари преко **20** година и који су само „козметички“ модификовани, направити нову мрежу школа.

У овом тренутку није никаква тајна да постоји готово **300** школа у којима нема збирно ни **900** ученика, а локалне самоуправе у овом односу снага апсолутно нису заинтересоване да гасе те школе док год за одржавање брину покрајина, односно држава, јер се понашају по принципу „један наручује музику, а други плаћа“ и не виде разлога зашто би гасиле неке школе или укрупњавале две или три у једно правно лице јер то често значи губитак власти на локалном новоу. Морамо рећи да би и доследном применом сада важећих критеријума број школа, у свакиом случају, био бар за трећину мањи него што јесте у стварности, али то никога не брине и тако „једни иду шумом, а други друмом“, а проблем је све даље од решења.

Елем, у тако великом броју школа, далеко од оног оптималног и још даље од оног законом утврђеног принципа финансирања **per capita**, егзистира на стотине школа у којима ни професор српског и/или математике немају пуну норму часова. О другим (предметним) наставницима излишно је говорити, јер са једним или два часа недељно, наставник мора радити у најмање две, три, а некада и у четири школе да би имао пуну норму. Стога подсећамо да у школи са **16** одељења, пуну норму могу остварити само наставници **7** наставних предмета, док у школама са **24** одељења омогућава се то четворици од пет наставника (тачније за **81%** предметних наставника), а тек у школама са **32** одељења и навише могуће је остварити рационално коришћење наставног кадра или готово рационално. ОвOME треба додати да је просечан број ученика у одељењу и даље далеко испод законом прописаног лимита од **25**, односно **30** ученика, а број ученика на једног наставника, по последњим доступним подацима старим више од деценију, се креће између **12,5** до **17,4**, а ако се изведе рачуница колико ученика отпада на једног запосленог, онда се ове цифре вртоглаво смањују.

Стога, добро познавајући садашњу мрежу школа и дијаметрално супротну густину просветних капацитета у којој се више од **50%** просветара и запослених у просвети налази у мањем делу Републике, тачније у Београду, Новом Саду и Нишу, а остатак у другом делу Републике, односно да у две трећине школа (са истуреним одељењима) наставу похађа само **9,4%** ученика, а у оној преосталој трећини школа чак **90,6%** свих ученика, поприлично смо сигурни да идеја укрупњавања коју министар намерава реализовати до пре почетка нове школске године нема шансе да заживи. Тим пре што не знамо чиме би то он успео да стимулише запослене на парче нормe да и то парче препусте неком другом и оду из школа када добро знају да се више нигде неће моћи запослити и када им је и то парче нормe каква-таква егзистенција за њих и њихове породице.

Оно што је проблем јесте да министар у последње време фаворизује два синдиката, а два су искључена из било каквог социјалног дијалога, па је нејасно и о чему се то разговара или преговара, када је ова, за све просветаре, најважнија тема дошла на дневни ред. Подсећамо да су у свим досадашњим анкетама када су просветари стављени пред дилему да бирају или бољи материјални положај (читај: веће плате) или сигурност радног места (читај: отпуштања и откази) бирали ово друго.

У сваком случају, отпуштање **10.000** наставника је немогућа мисија јер то није само **8%-9%** од укупног броја запослених, већ је то знатно већи проценат, јер је познато да, осим наставника, у просвети ради и трећина ненаставних радника које до сада нико није ни помињао у рационализацији, ако се при томе не сматра само зачетак идеје у тзв. Омнибус закону за северну покрајину, која је и даље остала само на нивоу идеја јер ни сама покрајина није добила неке веће надлежности у просвети, као уосталом ни локалне самоуправе, иако и даље имају оснивачка права над мрежом предшколских установа и основних школа. Дакле, уз претходно речено и испуњено и доношење нове мреже школа, било би могуће комбиновати потенцијалну опасност од губитка радног места и стимулативну отпремнину и тиме уравнотежити број запослених, број школа са све мањим бројем ученика. У противном, биће то само још једна од нереализованих идеја у делатности коју сваки министар покушава реформисати, а она остаје и даље онаква каква је била и пре њега.

Нови Сад, **24.03.2015**.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач,
генерални секретар НСПРВ

